

Efektīvas vējauzas ierobežošanas stratēģijas izstrāde un demonstrējums

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

demonstrējums

LAD 240118/P17

Projekta mērķis: **demonstrēt, ka vējauzas ierobežošana ir pasākumu komplekss**, kurā ir svarīgs katrs veiktais šīs sugas ierobežošanas pasākums un to secība/ kombinācija, savukārt **glifosātu saturošu preparātu lietošana graudaugu rugainē laukos, kuri stipri piesārņoti ar vējauzu, nesamazina vējauzas piesārņojumu laukā.**

Projekta realizācijas laiks: 4 veģetācijas sezonas, no 2019. līdz 2022. g.

Vējauzas kolonija kontroles variantā (demonstrējums Latgalē) palielinājās vasaras kviešu monokultūrā. Pēc ziemas kviešu sējumā iekārtošanas vējauzas augu skaits samazinājās.

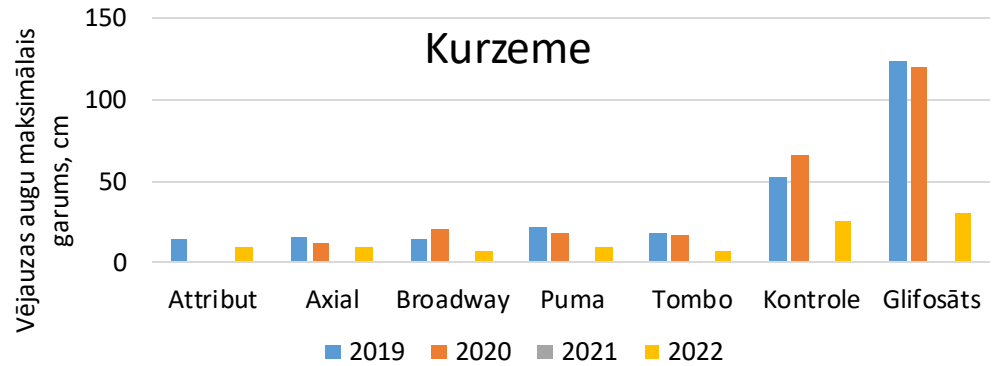
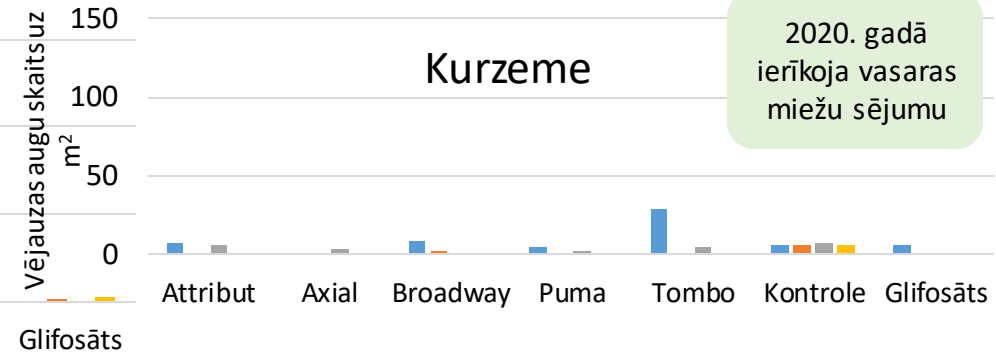
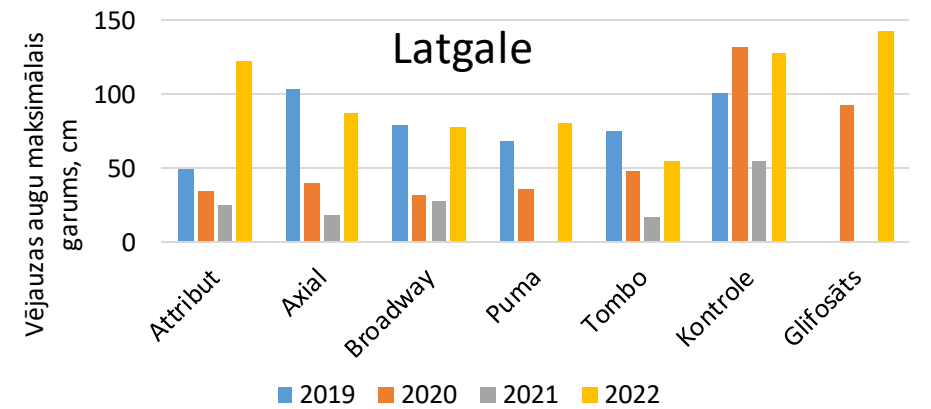
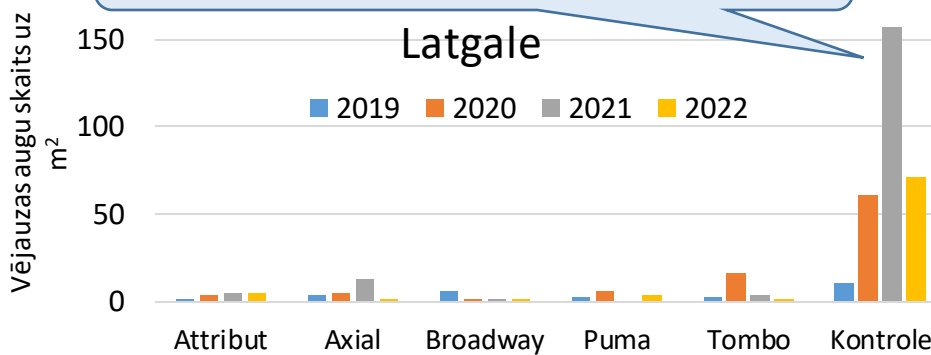
Vējauzas augs kontroles variantā

Vējauzas augs pēc apstrādes ar herbicīdu

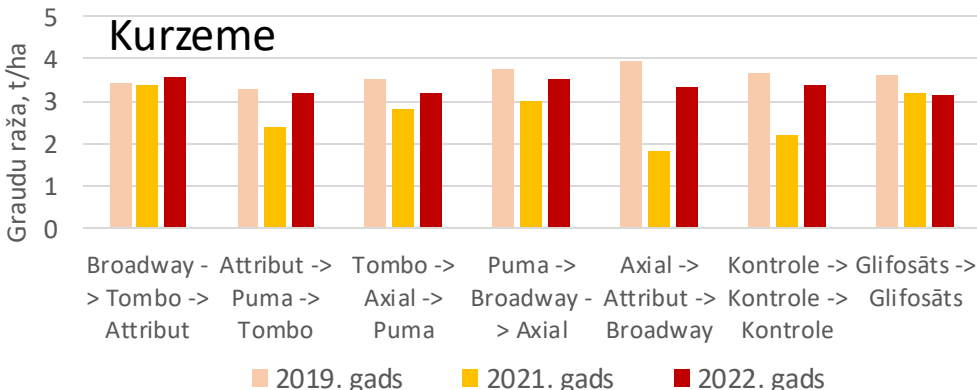
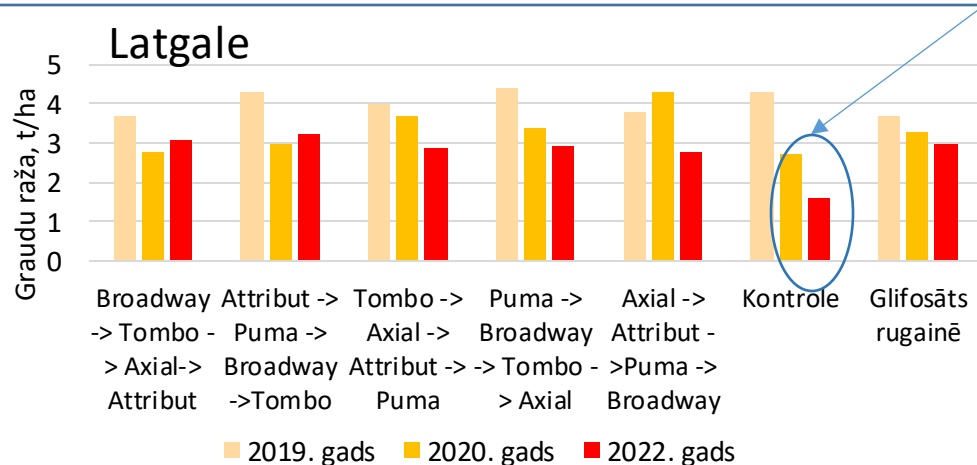
Demonstrējumā Kurzemē vējauzas biežība kopumā bija mazāka, lai gan salīdzinoši lielāka kontroles variantā, kur vējauza netika ierobežota. Savairošanos varēja kavēt vasaras miežu iekļaušana augu maiņā un citi apstākļi.

Lai kontrolētu vējauzas savairošanos, 2021. gadā ierīkoja ziemas kviešu sējumu.

Vējauzas augu garumu būtiski ietekmēja apstrāde ar herbicīdiem. 2019. un 2022. gadā novēlota apstrāde (vējauzas attīstības stadija pārsniedza AS31) samazināja efektivitāti, vislabāk efekts redzams 2020. gada datos. Līdzīga ietekme bija 2021. gadā, ziemas kviešu sējumā.

Vasaras kviešu graudu raža būtiski samazinājās, vējauzas augu skaitam pārsniedzot 60 augus uz kvadrātmetru

- Regulāra vējauzas ierobežošana ar selektīvajiem herbicīdiem **novērš vējauzas savairošanos**, arī ja augi nav pilnībā iznīcināti, to **garums tiek būtiski samazināts**.
- Vējauzas savairošanās ir saistīta ar augu maiņu un faktoriem, kas kavē tās ierobežošanu (mehāniskie šķēršļi), vai samazina ierobežošanas efektivitāti (novēlota apstrādes laiks).
- Vējauzai sasniedzot noteiktu biežību jeb augu skaitu uz kvadrātmetru, **būtiski samazinās vasaras kviešu graudu raža**.
- Vējauzas konkurence ar vasaras kviešiem **ietekmē kviešu graudu kvalitāti**, galvenokārt samazinoties graudu tilpummasai.
- Glifosātu saturošo preparātu izmantošana rugainē nav piemērota metode vējauzas ierobežošanai sējumos, jo netiek ierobežoti pavasarī uzdīgušie augi un apstrādei nav ietekmes uz vējauzas augu garumu un potenciālo sēklu skaitu.

Augu maiņas izmantošana vējauzas izplatības efektīvai ierobežošanai dažādos Latvijas reģionos

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Projekta mērķis: parādīt, ka **ievērojot augu maiņu** un to kombinējot ar atbilstošu augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietojumu, **iespējams samazināt vējauzas izplatību.**

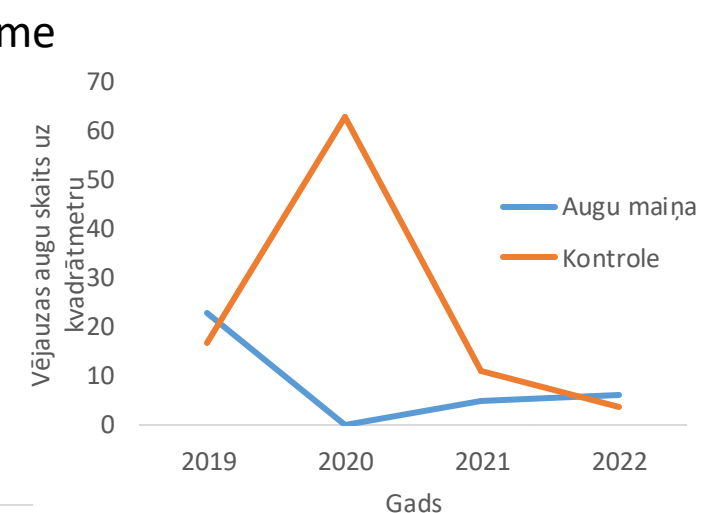
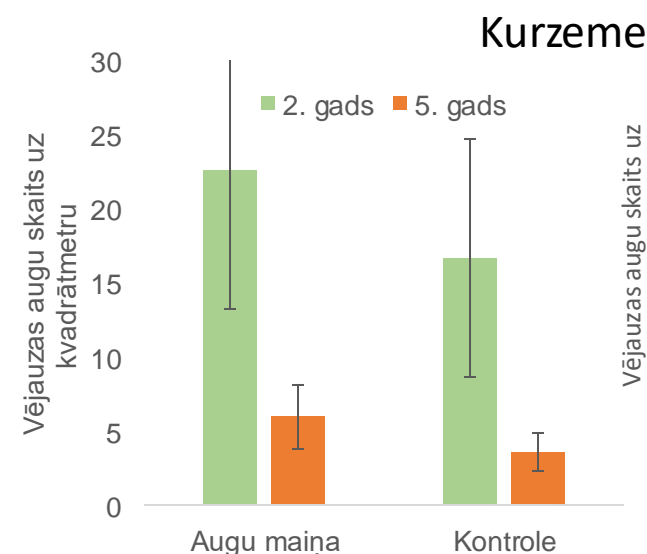
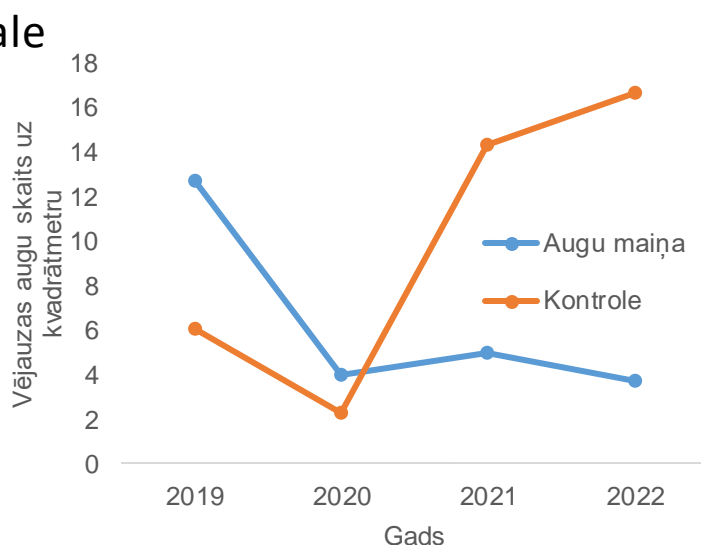
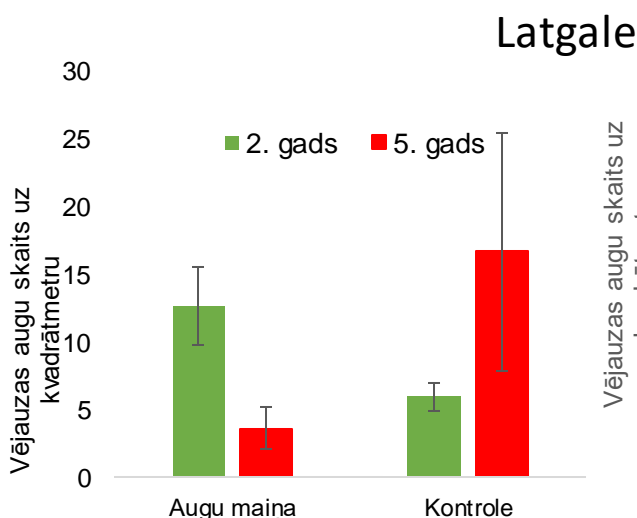
Izmēģinājuma varianti:

- vasarāju graudaugu audzēšana kombinācijā ar atbilstošu AAL lietošanu (kontrolē bez augu maiņas).
- dažādu augu maiņas komponentu (rapsis, pākšaugi, kukurūza, ziemāju graudaugi) izmantošana kombinācijā ar atbilstošu AAL lietošanu.

LAD 240118/P20

Gads	Latgale		Kurzeme	
	AUGU MAIŅA	BEZ AUGU MAIŅAS (KONTROLE)	AUGU MAIŅA	BEZ AUGU MAIŅAS (KONTROLE)
2018.	Vasaras kvieši	Vasaras kvieši	Vasaras mieži	Vasaras mieži
2019.	Vasaras kvieši Tombo d.g. + VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Tombo d.g. + VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Tombo d.g. + VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Tombo d.g. + VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)
2020.	Ziemas kvieši Puma Universal (1,2 L/ha)	Vasaras kvieši Puma Universal (1,0 L/ha)	Ziemas kvieši Puma Universal (1,2 L/ha)	Vasaras mieži Puma Universal (1,0 L/ha)
2021.	Ziemas rapsis Agil (1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Broadway Star + VAV Actirob (0,215 kg/ha + 1,0 L/ha)	Lauka pupas Vējauzas ierobežošanu ar herbicīdiem neveica	Vasaras kvieši Broadway Star + VAV Actirob (0,215 kg/ha + 1,0 L/ha)
2022.	Vasaras kvieši Tombo d.g. + VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Tombo d.g.+ VAV Actirob (0,15 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Broadway Star + VAV Actirob (0,215 kg/ha + 1,0 L/ha)	Vasaras kvieši Broadway Star + VAV Actirob (0,215 kg/ha + 1,0 L/ha)

- **Augu maiņa būtiski ietekmē vējauzas savairošanos** vējauzas attīstībai labvēlīgos apstākļos;
- **Vasaras kviešu monokultūrā** var notikt vējauzas savairošanās, bet augu maiņa kavē šo procesu;
- Vējauzas savairošanos ietekmē tas, kādas **kultūraugu sugas ir iekļautas augu maiņā** un tas, **vai ir veikta un cik efektīva ir bijusi vējauzas ierobežošana** katrā no augu maiņā iekļautajiem kultūraugiem.